

Lektionsplanering

Årskurs: Gymnasiet

Ämne eller kurs: Historia 1a2

Tema: Järnvägens betydelse

Koppling till styrdokument

	Olika historiska frågeställningar och förklaringar kring långsiktiga historiska förändringsprocesser i ett kronologiskt perspektiv som speglar både kontinuitet och förändring, till exempel befolkningsutveckling, statsbildning, jordbrukets utveckling och olika syn på människors värde, på makt och på könsmönster.
Centralt innehåll	Industrialisering och demokratisering under 1800- och 1900-talen i Sverige och globalt samt viktiga globala förändringsprocesser och händelser, till exempel migration, fredssträvanden, resursfördelning och ökat välbefinnande, teknisk utveckling, internationellt samarbete, mänskliga rättigheter och jämställdhet men också kolonialism, diktaturer, folkmord och konflikter.
Betygskriterium (E)	Eleven kan översiktligt redogöra för förändringsprocesser, händelser och personer under olika tidsperioder samt för olika tolkningar av dem. Dessutom kan eleven översiktligt redogöra för förloppen av förändringsprocesserna och händelserna samt deras orsaker och konsekvenser. Eleven ger exempel på några enskilda personer och förklarar översiktligt deras betydelse för olika skeenden. Eleven ger enkla exempel på, och förklarar översiktligt, samband mellan skeenden i det förflutna och förhållanden i nutiden.

[Gy11, Historia 1a2]

Lärarledda instruktioner

- 1. Introduktion till järnvägens historia (15 min)**
 - Presentera järnvägens uppkomst och första linjer i världen.
 - Diskutera hur järnvägen påverkade samhällsutvecklingen.
 - Gå igenom centrala personer och händelser i järnvägens historia.
 - Fråga eleverna om deras kännedom angående lokala järnvägar.
- 2. Grupparbetsuppgift - Järnvägens påverkan (20 min)**
 - Indela klassen i grupper som får diskutera uppgifter kring

järnvägens påverkan på ekonomi och migration.

- Beberäkna hur många personer och gods som transporterades med järnväg.
- Lyft fram skillnader mellan olika länder och regioner.
- Förbered en kort presentation av gruppens insikter för klassen.

3. Presentationer och diskussion (10 min)

- Varje grupp presenterar sina insikter.
- Följ upp med frågor från övriga elever.
- Diskutera skillnader och likheter i deras presentationer.
- Sammanfatta lärdomar kring järnvägens betydelse för dagens samhälle.

4. Avslutande reflektion (5 min)

- Fråga eleverna vad de anser vara järnvägens mest betydelsefulla aspekt.
- Diskutera hur järnvägen kan påverka framtida samhällsutveckling.

Ämnesinnehåll

Här listas viktig kunskap och ämnesinnehåll som eleverna behöver känna till eller lära sig i undervisningen. Försök se till att allt nedan tas upp på lektionen eller följs upp på andra sätt.

- **Järnvägens historia:** En grundlig förståelse av var och när järnvägen uppstod och dess utveckling genom århundradena.
- **Ekonomiska effekter:** Hur järnvägen revolutionerade transportalternativ och därigenom påverkade varuhandel och konsumtion.
- **Sociala konsekvenser:** Järnvägens roll i att förändra migratormönster och sätt att bosätta sig.
- **Miljöpåverkan:** Reflektioner kring järnvägens roll i den industriella utvecklingen och dess inverkan på miljön.
- **Järnvägens framtid:** Diskutera aktuella frågor och framtida utmaningar för järnvägen i ett förändrat samhälle.

Ordkollen

Ord	Förklaring	Etymologi
Järnväg	En väg av stål eller järn för tåg och andra fordon att åka på.	Från svenska "järn" och "väg", där järn syftar på materialet och väg på färdvägen.
Transport	Att föra något från en plats till en annan, särskilt med fordon.	Från latin "transportare", vilket betyder "att föra över".

Industri Produktion av varor genom användning av maskiner och arbetskraft.

Från latin "industria", som betyder "flit" eller "arbetsamhet".

Diskussionsfrågor

- A. Vilka är de mest påtagliga ekonomiska förändringarna som järnvägen har medfört?
- B. Hur kan en modern järnväg bidra till att lösa dagens miljöproblem?
- C. Vad skulle hända med samhällen som inte längre har tillgång till järnvägstransporter?

Aktivitet

En lektionsaktivitet kan vara att skapa en tidslinje över järnvägens utveckling. Eleverna får arbeta i grupper där de ska forska och samla information om viktiga datum och händelser kopplade till järnvägen. Varje grupp skapar en visuell poster med information och bilder, som sedan presenteras för klassen. Denna aktivitet uppmuntrar samarbete och en djupare förståelse för järnvägens historia.

Exit-ticket

Fråga

Vad var järnvägens största bidrag till industrirevolutionen?

Vilka sociala effekter hade järnvägen?

Hur skulle vårt samhälle se ut utan järnväg?

Svar

Snabbare transport av varor och människor.

Migrering till städer och skapande av nya samhällen.

Mer begränsad rörlighet och långsammare transport av varor.

Hemuppgift

Eleverna ska skriva ett kort arbete (2 A4-sidor) där de reflekterar över järnvägens betydelse för ett specifikt område i Sverige, samt utforska lokala aspekter av järnvägens historia och påverkan. Arbetet ska innehålla minst tre källor och en källförteckning.

Citat

"Järnvägen är en av de mest fantastiska skapelserna av mänskligheten." – Mark Twain, 1883. Detta citat reflekterar hur viktig järnvägen har varit för modernisering och förflyttning av människor på stora avstånd.

Uppföljning

Uppge ett av nyckelorden så utför jag det:

- □ Word - Skapar ett dokument.
- □ PPT - Skapar en PPT.
- ➡ Nästa - Tar fram ytterligare en lektion.
- □ Hemuppgift - Utvecklar en hemuppgift för lektionen.

Tags: [Lektion](#)